

Sopimus Pudasjärven kaupungin elinvoimaisuuden
kehittämisestä

Kuntasuunnitelma 2012- 2018

Uusi, elinvoimainen ja ennakkoluuloton Pudasjärvi

Sisällys

1. Johdanto	3
1.1 Kuntasuunnitelma prosessina	4
1.2 Kuntasuunnitelmatyötä ohjanneet taustatekijät	4
2. Pudasjärven kaupungin toimintaa ohjaavat arvot	8
3. Elinvoiman kehittämisen kriittiset tekijät.....	9
4. Kehityksen myötävirrät ja niiden vaikutus Pudasjärvellä	9
4.1 Ekologisuus	10
4.2 Hyvinvointi ja elinvoimaisuus	11
4.3 Rajattomuus	13
5 Tiivistelmä kuntalaisilta tulleista kehittämisehdotuksista.....	14
6. Kuntasuunnitelman täytäntöönpano	15
7. Kuntasuunnitelman toteutumisen seuranta	16
Liite 1. Kuntalaispalautteita toteuttamishjelmaan.....	17

1. Johdanto

Pudasjärven kaupunki on tehnyt talouden tasapainottamissopimuksen keväällä 2009, jonka tarkoituksena on ollut kaupungin talouden tasapainoon saattaminen. Tasapainottamissopimuksen seurauksena kaupungin talous on saatu tasapainotetuksi ja työ talouden vahvistamiseksi jatkuu edelleen.

Talouden tasapainottamistyön seurauksena on käynnistetty johtamisjärjestelmän kehittämistyö. Sen tarkoituksena on organisaation ja johtamisjärjestelmän ajantasaistamisen lisäksi etsiä sellaisia toimintamalleja, jossa luottamushenkilöiden ja henkilöstön aktiivisuus ja osaaminen tulisi paremmin hyödynnetyksi kaupungin elinvoimaisuuden kehittämisessä. Uudesta johtamisjärjestelmästä ja sen mukaisesta organisaatiomallista päätetään vuoden 2012 alussa.

Tasapainottamissopimuksessa korostettiin, että rajuista toiminnallisista muutoksista ja taloudensopeuttamistoimenpiteistä huolimatta kaupungin elinvoimaisuus tulee kaikissa tilanteissa turvata. Jotta tähän tavoitteeseen päästään ja elinvoimaisuus voidaan pitkällä aikavälillä varmistaa, kaupunginhallitus käynnisti keväällä 2011 talouden tasapainottamissopimukseen verrattavan kuntasuunnitelmatyön. Kuntasuunnitelmatyön rinnalla valmistellaan myös harvaan asuttujen alueiden elinvoimaisuuden ylläpitämiseen ja elinvoiman kehittämiseen liittyvää, sekä harvaan asutuille alueille soveltuvan palveluiden tuottamisen mallin HARVA-ohjelmaa.

Kuntasuunnitelma on valmisteltu poikkeuksellisen laajassa prosessissa, jossa on kuultu kuntapäätäjien ja henkilöstön lisäksi eri kuntalaisryhmiä, erityisesti nuorten osallistumista on pidetty tärkeänä. Tässä suunnitelmassa oleellista on sen tavoitteellisuus ja konkreettiset toimenpiteet, jotka on sidottu sekä maailman laajuisiin että eurooppalaisiin kehitystrendeihin (myöhemmin myötävirit). Kuntasuunnitelma vahvistetaan kaupunginhallituksen ja -valtuuston toimesta vuoden 2011 lopussa. Sen sitovuustaso on sama kuin talouden tasapainottamissopimuksen.

Kuntasuunnitelmatyötä ilmaiseksi lauseeksi kaupunginhallitus otti ”Uusi, elinvoimainen ja ennakkoluuloton Pudasjärvi”. Tämä lauseke on purettu eri kuulemis- ja keskustelutilaisuuksissa auki siten, että on pystytty muodostamaan yhtenäinen kuva siitä, mitä lausekkeen kullakin sanalla ymmärretään. Tästä työskentelystä on johdettu myös kuntasuunnitelmaa ohjaavat arvot, jotka on esitetty kappaleessa 2.

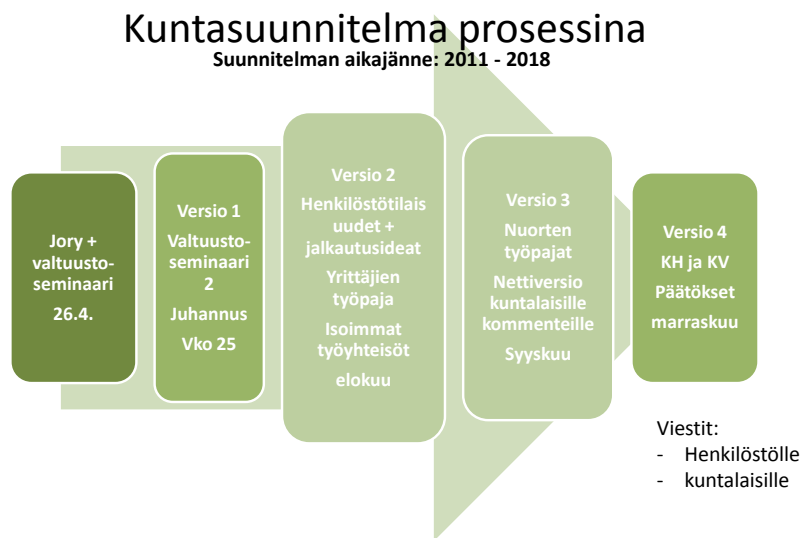
Tämän kuntasuunnitelman johtavana ajatuksena on, että kunnan tehtävänä on elinvoiman vahvistaminen ja siirtyminen elinkeinopolitiikasta elinvoimapolitiikkaan. Kuntasuunnitelmatyössä on laajalla yhteistyöllä etsitty ja valmisteltu toimenpide-ehdotuksia, jotka vauhdittavat elinvoiman kasvamista, tekevät Pudasjärvestä halutun paikan asua, elää ja työskennellä. Sen lisäksi, että kaupungin perustehtävänä on pitää yllä yleisiä kehittämisedellytyksiä, tässä suunnitelmassa on otettu huomioon Pudasjärven erityiset vahvuudet ja rakennettu elinvoima niiden hyödyntämisen varaan. Uusiin ja innovatiivisiin mahdollisuuksiin tullaan tulevaisuudessakin tarttumaan mahdollisuuksien mukaan. Se edellyttää toimintaympäristön muutosten jatkuvaa aktiivista seuraamista ja havainnointia. Kuntalaisten poikkeuksellisen laaja kuulemisprosessi ja tämän suunnitelman täytäntöönpanossa huomioitu kuntalaisten informointi antavat hyvät lähtökohdat kuntasuunnitelman toteutumiselle muuallakin kuin kuntaorganisaatiossa. Pudasjärven maine haluttuna paikkana asua, elää ja työskennellä on kaikkien kuntalaisten yhteinen projekti.

Kuntasuunnitelman täytäntöönpanon yhtenä kärkihankkeena on elinvoima- ja hyvinvointivaikutusten työkalun kehittäminen ja käyttöönotto kunnan omassa päätöksenteossa. Sillä on elinvoimanvaikutuksia sekä lyhyellä, että pitkällä aikavälillä. Elinvoiman edistäminen vaatii kunnalta pitkäjänteistä ja määrätietoista johtamista ja päätöksentekoa.

1.1 Kuntasuunnitelma prosessina

Pudasjärven kaupungin elinvoiman vahvistaminen vaatii poikkeuksellisen voimakkaita ja innovatiivisia toimenpiteitä ja panostuksia. Pudasjärven tulevaisuus ja taloudellinen tilanne edellyttää toiminnan ennakkoluulotonta kehittämistä. Kuntasuunnitelma on valmisteltu kuvan 1. mukaisella prosessilla, jonka tarkoituksena on ollut saada mukaan ja sitouttaa mahdollisimman laajat toimijajoukot. Prosessin alkuvaiheessa käytettiin asiantuntijana Ramboll Oy:n Sari Gustafssonina. Kuntasuunnitelman valmistumisesta ovat vastanneet kehittämisjohtaja Mikko Kälkäjä ja projektipäällikkö Marianne Mäntylehto.

Prosessissa on huomioitu kuntalaisten, yrittäjien, luottamushenkilöiden ja viranhaltijoiden antamat kehittämis ehdotukset. Erikseen kehittämis ehdotuksia on pyydetty pudasjärveläisiltä nuorilta. Osa kehittämis ehdotuksista on sijoitettu suoraan kehittämisen kärkiteemoiksi. Muut ehdotukset on kirjattu tämän suunnitelman liitteenä olevaan kuntalaispalauteosioon, josta niitä nostetaan tulevien vuosien toimenpideohjelmiin.

Kuva 1. Kuntasuunnitelman työstämisen prosessi.

1.2 Kuntasuunnitelmatyötä ohjanneet taustatekijät

Pudasjärven elinkeinonäkymät

Pudasjärven kaupungin elinkeino-ohjelman perusajatuksena on parantaa kaupungin elinvoimaisuutta ja yritystoiminnan edellytyksiä aktiivisesti toimintaympäristöä kehittämällä ja reagoimalla ennakoivasti toimintaympäristön muutoksiin. Läheinen yhteistyö yritysten kanssa nähdään tärkeänä menestystekijänä.

Elinkeinopolitiikan yleisenä päämääränä on eri toimenpitein hidastaa muuttoliikettä, vauhdittaa työikäisen väestön sisäänmuuttoa ja pienentää muuttoliikkeen sekä ikääntymisen aiheuttamia haittavaikutuksia. Pudasjärvelle tärkeitä elinkeinoaloja ovat luonnonvaroihin pohjautuvat elinkeinot, kuten uusiutuvan

energian raaka-ainevarojen hyödyntäminen, maa- ja metsätalous, puutuoteteollisuus sekä elintarvikejalostus, porotalous, bioenergian raaka-ainetuotanto ja matkailu. Nämä elinkeinoalat ovat myös maailmalla kasvavia toimialoja, joita vauhdittavat esimerkiksi kansainväliset ilmastostrategiat ja uusiutuvan energian käytön lisäämistavoitteet, joihin Suomi on myös sopimuksillaan sitoutunut. Myös EU:n HARVA-päätöslauselma tukee erityisesti harvaan asuttujen alueiden sellaisen elinkeinotoiminnan kehittämistä, joka hyödyntää alueiden runsaita luonnonvaroja. Päätöslauselmassa korostetaan että harvaan asutuilla alueilla on myös potentiaalia, joka voi myötävaikuttaa positiivisesti erityisesti energiapolitiikan sekä tutkimus- ja kehittämistyön tavoitteiden saavuttamiseen Eurooppa 2020 -strategian mukaisesti.

Uusiutuva energia

Uusiutuvan energian käytön lisäämistavoitteiden näkökulmasta Pudasjärvellä sijaitsee poikkeuksellisen runsaat luonnonvarat. Pudasjärven kokonaispinta-ala on noin 580.000 hehtaaria. Pinta-alasta noin puolet on valtion omistuksessa. Metsätalousmaata on yhteensä noin 500.000 hehtaaria ja metsänomistajia noin 3000. Asukasta kohden metsätalousmaata on noin 60 hehtaaria. Pudasjärven kaikkien metsien arvo on lähes 500 miljoonaa euroa. Tällä hetkellä metsien kasvu on noin kaksinkertainen hakkuisiin nähden. Pudasjärvellä toimii poikkeuksellisen laaja maa- ja metsä-alan osajien verkosto. Metsätalous ja muut metsäorganisaatioiden hoitamat tehtävät työllistävät suoraan lähes kolmesataa ihmistä. Työntekijämäärän uskotaan edelleen kasvavan mm uusiutuvan energian käytön lisääntyessä. Mm valtakunnalliset energiayhtiöt ovat ilmaisseet mielenkiintonsa alueen energiavaroihin.

Pudasjärven laajasta pinta-alasta on suojeltu noin 15%. Suojelualueet nähdään tulevaisuudessa erityisesti luontomatkailua edistävänä tekijänä.

Pudasjärven edullinen sijainti mahdollistaa sen, että Suomen suurimpiin ja tehokkaimpiin kuuluvat metsäteollisuuden tuotantolaitokset Oulussa ja Kemissä hankkivat alueeltamme merkittävän osan raaka-aineestaan. Kiinnostusta raaka-aineisiin lisäävät suunniteltujen biodieselaitosten rakentaminen Kemiin ja Mustikkamaan pääosin puupolttoaineeseen perustuva voimalaitos Rovaniemelle. Pudasjärvi sijaitsee näiden suunnitelmien raaka-aineen hankinta-alueella. Pudasjärven metsien puuston sisältämä energian määrä muutettuna vastaavaan määrään lämmitysöljyä on arvoltaan noin 5 miljardia euroa. Vaikkakin laskelma on teoreettinen, niin se kertoo paljon tulevaisuuden erilaisista mahdollisuuksista.

Turve, metsä- ja puutuoteteollisuus

Pudasjärven kansallisvarallisuutta täydentävät myös poikkeuksellisen suuret turvevarannot joita paikkakunnalla on hyödynnetty jo vuosikymmenien ajan. Turveteollisuuden välittömiä työpaikkoja on tällä hetkellä noin 150. Tuotantokelpoisia, hyödyntämättömiä turvevarantoja on vielä runsaasti. Pohjois-Pohjanmaan suostrategiatyön valmistuttua selviää niiden lopullinen määrä. Arviona voidaan pitää, että hyödynnettävissä olevaa turvetta on 75.000.000 m³ (energiamäärä 37.5 TWh). Suosta saatava energiamäärä riittäisi Pudasjärven tämän hetken tarpeeseen noin 35 vuodeksi.

Pudasjärvi on jo panostanut metsä- puutuoteteollisuuden toimialojen kehittämiseen mm. ainutlaatuisella Hirsikorttelihankkeella, jolla on mallinnettu hirsirakentamisen ekologisia vaikutuksia. Hanke on saanut myös kansainvälistä huomiota. Sitä on esitelty mm. Keski-Euroopan puurakentamisen eri foorumeilla. Kaupunki on ollut aktiivisesti mukana uusiutuvan energian keittämishankkeissa sekä useissa siihen liittyvissä kumppanuushankkeissa. Näiden lisäksi Pudasjärvi on ottanut omien kiinteistöjen lämmittämisessä käyttöön uusiutuvaa energiaa niin, että sen käyttöaste on jo nyt lähellä 100 %:ia.

Matkailu

Syötteen matkailualueen kehittyminen on ollut viime vuosina myönteistä. Alueella toimivat yritykset muodostavat yhdessä valtakunnallisesti merkittävän matkailualan klusterin. Yritysten liiketoiminnalliset mahdollisuudet oman toiminnan kehittämiseksi ovat parantuneet olennaisesti. Viime vuosina matkailualan yritykset ovat tehneet käytännön yhteistyötä Syötteen ja Taivalvaaran matkailukeskusten kesken. Nämä muodostavat jatkossakin luontevasti Syötteen tunturialueen, jota yhdistää yhtenevät asiakasvirrat ja mm. kuntarajojen yli ulottuva Syötteen kansallispuisto.

Matkailuyhteistyön käynnistämässä Oulun kanssa Pudasjärvellä on ollut ratkaiseva rooli. Oulu nähdään strategisena kumppanina lähialueen markkinanäkökulmasta katsottuna ja myös logistisena solmupaikkana sekä porttina koko Pohjois-Suomen matkailuelinkeinoa ajatellen. Syötteen tunturialue Suomen eteläisimpänä tunturina tulee jatkossakin olemaan sekä kansainvälisillä, että kotimaisilla markkinoilla osa Suomen Lappia. Pudasjärven kaupunki on mukana Lapin liiton ja Pohjois-Pohjanmaan liiton Lappi-brändi hankkeessa, jonka tarkoituksena on markkinoida aluetta erityisesti kansainvälisille markkinoille.

Syötteen alueen matkailun kehittämisen yksi keskeinen lähtökohta on kestävän kehityksen periaate. Kehittämisen kannalta merkittäväksi asiaksi on noussut yritysten liiketoimintamahdollisuuksien ja luontoarvojen yhteensovittaminen. Aluetta tulee kehittää edelleen yhtenä Pohjois-Suomen vetovoimaisimpana matkailualueena. Toimivien yritysten näkökulmasta katsottuna on välttämätöntä, että niillä on pitkän aikavälin näkymä esimerkiksi maankäyttöön ja alueen monimuotoisten mahdollisuuksien hyödyntämiseen liittyvien tarpeiden suhteen.

Keskeiset toimialat

Pudasjärvellä toimii muutamia valtakunnallisesti ja kansainvälisesti merkittäviä kärkiyrityksiä kuten puutuotealan yritykset Kontiotuote Oy (n. 300 työntekijää) ja Profin Oy (n. 60 työntekijää). Lännen Tehtaiden omistama elintarvikejalostusalan tuotantoyksikkö (n. 30 työntekijää) sijaitsee Pudasjärvellä. Pudasjärven erityispiirteenä voidaan pitää useimpien toimialojen kannalta merkittävää kuljetus- ja logistiikka-alan yrityskeskittymää. Erityisen tärkeitä nämä yritykset ovat puutuote- ja bioenergiatoimialoille. Kuljetus- ja logistiikka-ala on sidoksissa myös maa- ja metsätalouden sekä matkailutoimialan kanssa.

Alkutuotannon perusrungon muodostavat edelleen kylillä toimivat maatilat ja porotalous. Viime vuosina maatalojen määrä on pudonnut, mutta tilakoot ovat samanaikaisesti kasvaneet. Valtaosa maatalouden alkutuotantotiloista on karjatiloja. Suurimmilla tiloilla lypsylehmiä on noin 150. Näitä Pudasjärven mittaluokassa suurtiloja on koko pitäjän alueella puolenkymmentä. Toimivat maatilat ovatkin sivukylien elinvoimaa ylläpitäviä yksiköitä, joilla voi jatkossa olla kylien palveluiden tuottajina nykyistä suurempi ja monipuolisempi rooli.

Pudasjärven Paliskuntien alueella on yhteensä 12500 lukuporoa. Päätoimisia porotilallisia on noin 30. Poroelinkeino ja matkailutoimialan jatkuva kasvava yhteistyö luo alueelle merkittävästi uusia mahdollisuuksia. Porotalouden merkitys myös lähiruoan tuottamisessa on merkittävä. Porojen ja porotalouden hyödyntämisessä matkailuelinkeinossa on vielä paljon kehittämismahdollisuuksia. Lihanjalostamiselle ja lähiruoan tuottamiselle Pudasjärvellä on valmiit puitteet teurastamokiinteistöissä. Se on Oulun lähialueen harvoja nykyaikaisia teurastamoja. Vastaavan tasoisia, erityisesti porojen ja lampaiden teurastukseen soveltuvia tiloja löytyy lähimpänä Keminmaasta ja Rantsilasta.

Paikallisen puutuote- ja energiateollisuuden tuomat työpaikat täydentävät yleensä maa-, metsä- ja porotilataloudesta elantonsa saavien toimeentuloa. Viime vuosina matkailutulo on ollut uusi ja kasvava tulonlähde. Syötteen matkailualueen vetovoima on säteillyt lähikyliin ja pääliikenneväylien varressa oleville kylille.

Pudasjärven alueelle tehdään parhaillaan GTK:n toimesta mineraali- ja malmivarantojen kartoitustyötä. Oletettavaa on, että koko Pohjois-Suomen tapaan, myös Pudasjärven alueelta voi löytyä sellaisia kaivannaisteollisuuden mahdollisuuksia, jotka tulevaisuudessa tuovat uutta elinvoimaa alueelle. Pudasjärven ja Taivalkosken rajalla sijaitsevan Mustavaaran kaivoksen mahdollinen avaaminen tuo hyvinvointia laajalle alueelle. Myös Pyhäjoelle suunniteltu ydinvoimala ja Lapin alueen kaivannaisteollisuuden hankkeet tuovat lisää taloudellista toimeliaisuutta myös Pudasjärvelle. Tulevina vuosina myös Barentsin alueen suurhankkeet voivat heijastua kuntaan myönteisellä tavalla.

HARVA -ohjelma

Parhaillaan työn alla on kokonaisvaltaisen HARVA -ohjelman kirjoittaminen. Työhön osallistuvat kaupungin eri hallintokunnat ja sen lisäksi Oulunkaaren kuntayhtymän vastuualueiden johtajat. HARVA-ohjelmassa luodaan kokonaiskuva ja -suunnitelma siitä, millä tavalla palvelut voidaan järjestää asiakaslähtöisesti ja kustannustehokkaasti harvaan asutuilla alueilla. Tarkoituksena on etsiä ja kokeilla uusia toteuttamistapoja normi- ja rakenteellisten esteiden poistamisessa sekä toimintatapojen ja rahoituspohjan uudistamisessa. Kaikissa eri toimenpidekokonaisuuksissa tarkastellaan läpäisyperiaatteella vaikutuksia sisäiseen turvallisuuteen, yhdenvertaisuuden toteutumista ja rahoituspohjan uudistamistarpeita. Palveluiden tuottamista, saatavuutta ja saavutettavuutta tarkastellaan arjessa selviytymisen, arjen turvallisuuden ja kylien elinvoimaisuuden näkökulmasta käsin. Näiden tekijöiden kokonaisuudesta rakentuu ihmisten hyvinvointi. Kylien elinvoimaisuuden uskotaan mahdollistavan arjessa selviytymisen ja tarjoamalla arjen turvallisuudelle selkärangan.

Pudasjärven kaupunki on jo käynnistänyt useita yksittäisiä HARVA-ohjelmaan liittyviä hankkeita. Sen lisäksi kaupunki on ollut mukana valtakunnallisissa kehittämishankkeissa, kuten Valtiovarainministeriön lähilogistiikkahankkeessa kokeilualueena.

Pudasjärven kilpailutekijät

Pudasjärvi on yksi luonnonvaroiltaan rikkaimpia kuntia Suomessa. Maisemallisten vetovoimatekijöiden kärjessä on Syötteen tunturialue ja –kansallispuisto, sekä useat pitäjää halkovat joet ja järvet. Suomen eteläisin tunturialue on vuosikymmenien ajan ollut mm. oululaisten oma olohuone ja sen merkitys kasvaa edelleen Oulun matkailuelinkeinon vahvistumisen myötä. Pudasjärvi on mukana Oulun Matkailu Oy:n toiminnassa sekä merkittävässä Meri-City-Tunturi -hankkeessa. Pudasjärven matkailua vauhdittaa lisäksi yksi Suomen mittavimpia markkinointihankkeita, Lappi-brändi. Näihin kehittämishankkeisiin käytetään EU- ja eritoimijoiden rahaa yhteensä seuraavan kolmen vuoden aikana yli viisi miljoonaa euroa.

Myös Pudasjärven kunnan alueelle sijoittuvat runsaat vesistöt, Iijoki, Livo-joki, Siuruanjoki, Nuorittanjoki ja monet järvet antavat luonnon monimuotoiselle käyttämiselle runsaasti mahdollisuuksia. Pudasjärven kaupunki onkin käynnistänyt yhdessä maanomistajien kanssa yhden Suomen historian laajimman rantayleiskaava-prosessin, jonka tarkoituksena on rantayleiskaavan luominen jokivarsille. Rantayleiskaava vauhdittaa jokivarsille sijoittuvaa vakituisen ja vapaa-ajan asumisen rakentamista.

Rikas ja monimuotoinen luonto on myös asumisen ja vapaa-ajanvieton kannalta merkittävä houkuttelevuustekijä. Luonnon läheisyys, puhtaus, väljyys ja turvallisuus ovat maailmalla kasvavia trendejä, joihin Pudasjärven tulevaisuus voimakkaasti rakentuu. Saman mega-trendikehityksen (myötävirran) tuloksena on lähiruoan arvostuksen nousu, puhtaan pohjaveden arvon ymmärtäminen ja lähi-/uusiutuvan energian tuottaminen ja hyödyntäminen. Kaikki nämä tukevat Pudasjärven menestystekijöitä.

Pitäjän etelä-lounaislaidan asutuksen kasvaminen mahdollistuu, kun Oulun suunnan liikenneyhteydet paranevat edelleen. Vapaa-ajan asukkaiden viipymäajat kasvat jatkuvasti ja tehdyn selvityksen mukaan Pudasjärven väkiluku kesäaikana nousee sen ansiosta jopa 16.000 asukkaaseen. Mikäli kaikkien vapaa-ajanasuntojen asukkaat/käyttäjät olisivat samanaikaisesti paikalla, nousisi Pudasjärven väkiluku sesonkiaikoina nykyisellä vapaa-ajanasuntokannalla jopa 25.000 henkilöön.

Pudasjärven suuret raaka-ainevarat ovat elinvoimaisuuden kannalta ratkaisevan tärkeitä. Pudasjärven alueella on yksi maamme rikkaimmista pohjavesivarannoista. Luontomatkailun kannalta runsaita hyödyntämisen mahdollisuuksia lisäävät suuret suojelualueet. Niitä on yhteensä yli 71.000 hehtaaria. Tunnettuja ja erityisen arvostettuja ovat mm Olvasuon, Hirvisuon, Hattusuon ja Litokairan soidensuojelualueet.

Paikkakunnalla on pitkään toiminut maailman johtavia puutuotealan yrityksiä, joiden raaka-aineet tulevat lähiseudulta ja työllistävät merkittävän määrän ihmisiä tuotannon lisäksi raaka-aineiden hankintaketjuissa. Myös maamme suurimmat turvevarannot ovat Pudasjärven alueella. Niiden hyödyntämisen mahdollisuuksiin uskotaan edelleen. Valmisteilla oleva Pohjois-Pohjanmaan suostrategia tukee jatkossakin Pudasjärven ja Oulunkaaren seutukunnan alueiden soiden hyödyntämistä energiatuotannossa.

Pudasjärven läpi kulkee kaksi merkittävää liikenneväylää, VT20 ja Kantatie 78. Näiden liikennevirrat muodostavat tulevaisuudessa jatkuvasti kasvavan mahdollisuuden uudelle yritystoiminnalle. Liikennevirtojen pysäyttämiseksi ja taloudelliseksi hyödyntämiseksi tullaan jatkossa panostuksia lisäämään.

2. Pudasjärven kaupungin toimintaa ohjaavat arvot

Kuntasuunnitelmatyötä ilmaiseksi lauseeksi kaupunginhallitus otti ”Uusi, elinvoimainen ja ennakkoluuloton Pudasjärvi”. Tämä lauseke sisältää kuntasuunnitelmaa ohjaavat arvot, joihin sitoudumme käytännön tasolla.

	Miten arvoihin sitoutuminen näkyy käytännössä?
UUSI	Toimintaamme leimaa rohkeus, uusien toimintatapojen ja menestymisen mahdollisuuksien jatkuva etsiminen. Katsomme uusin silmin toimintaympäristömme tarjoamia mahdollisuuksia ja hyödynnämme uudella tavalla kehityksen myötävirtoja.
ENNAKKOLUULOTON	Näemme erilaisuuden rikkautena ja kunnioitamme sitä. Elinvoiman rakentamisessa toimimme innovatiivisesti, toisiamme luovuuteen kannustaen. Olemme henkilökohtaisella tasolla valmiita antamaan panoksemme kehittämistoimintaan.
ELINVOIMAINEN	Etsimme ennakkoluulottomasti ja innovatiivisesti uusia tapoja parantaa kaupungin elinvoimaisuutta. Elinvoiman rakentamiseksi olemme rohkeita etsimään kumppaneita kaikkialta (tasavertainen kumppanus). Päätöksenteossa otamme huomioon hyvinvointi- ja elinvoimavaikutukset.
PUDASJÄRVI	Sitoudumme omassa toiminnassamme rakentamaan positiivista kuvaa Pudasjärvestä. Teemme jatkuvasti, määrätietoisesti ja peräänantamattomasti

	töitä sen eteen, että Pudasjärvi on maailman paras paikka tehdä töitä, asua ja elää.
--	---

3. Elinvoiman kehittämisen kriittiset tekijät

Parhaiten Pudasjärven elinvoimaisuus varmistetaan sillä, että paikalliset vahvuudet ja menestystekijät voidaan yhdistää maailmanlaajuisiin, eurooppalaisiin ja suomalaisiin toimintaympäristön muutosta aikaansaaviin myötävirtatekijöihin. Mikäli elinvoimaa yritetään rakentaa näiden myötävirtatekijöiden vastaisesti, eivät yhden kunnan resurssit riitä niiden kääntämiseen. Tällaisia myötävirtatekijöitä ovat mm. ekologisuuden, ympäristötietoisuuden, puhtauden ja turvallisuuden arvojen voimakas nousu. Näiden arvojen nousua maailmalla ovat vauhdittaneet keskustelut ja ihmisten tietoisuuden lisääntyminen ilmastonmuutoksesta, sekä huoli energiavarojen hupenemisesta.

Ihmisten taloudellisen vaurauden kasvaminen on mahdollistanut sen, että yksilötasolla ollaan valmiita entistä enemmän panostamaan henkilökohtaiseen mukavuuteen, hyvinvointiin ja nautintoihin. Tämä kehityssuunta on synnyttänyt jo ja synnyttää tulevaisuudessa lisää yrityksiä hyvinvointialalle.

Uusi suuri myötävirtatekijä on rajattomuuden lisääntyminen, laajasti ymmärrettynä. Tavarain, ihmisten, pääomien ja tiedon lähes rajaton liikkuminen ovat luoneet uuden maailman, jonka vaikutukset näkyvät jo nyt ja lisääntyvät tulevaisuudessa. Tämä luo mahdollisuuksia uudelle elinkeinotoiminnalle ja se avaa myös uudenlaisia mahdollisuuksia palveluiden järjestämiselle. Palveluiden järjestämisessä myös kuntarajat ylittävä yhteistyö saa uusia muotoja.

Pudasjärven elinvoimaisuuden säilyttäminen lähtee voimakkaasta kumppanuusajattelusta. Naapurit ja erityisesti Oulun talousalue ja naapurikunnat nähdään voimavarana, ei uhkatekijänä. Tämä vaatii riittävän hyvää itsetuntoa, jossa nähdään oma arvo ja annetaan arvostus myös kumppaneille. Elinvoimaisuuden ylläpitämiseksi ja kehittämiseksi, sekä palveluiden tuottamiseksi näitä kumppanuuksia etsitään aktiivisesti. Pudasjärven ja sen lähiympäristön lähes rajattomien luonnonrikkauksien monipuolinen hyödyntäminen luo pysyviä elinvoimamahdollisuuksia, joiden varaan elinvoiman peruspilarit rakennetaan.

Strategiset päämäärät

Pudasjärvi hyödyntää maailmanlaajuisesti tunnistettavia kehitystrendejä (myötävirstoja), jotka auttavat kuntaa rakentamaan elinvoimaisen tulevaisuuden. Tällaisiksi myötävirstoiksi on tunnistettu ekologien arvojen nousu, yksilön hyvinvointiin ja elinvoimaisuuteen panostamisen kasvaminen ja yhteiskunnan erilaisten rajojen murtuminen (rajattomuus).

4. Kehityksen myötävirstat ja niiden vaikutus Pudasjärvellä

Pudasjärven kaupungin kuntasuunnitelmassa tukeudutaan toimintaympäristössä tapahtuvien muutosten ennakkointiin ja kaupungin kannalta positiivisten myötävirstojen hyödyntämiseen. Maailmanlaajuisesti on

tunnistettavissa, että uusia nousevia suuntia ovat ekologisuus, hyvinvointi ja elinvoimaisuus sekä rajojen murtuminen, jolloin puhumme rajattomuudesta, jonka ymmärrämme hyvin laaja-alaisesti. Rajattomuus avaa mahdollisuuksia palveluiden tuottamiselle, mutta ennen muuta elinvoiman rakentamiseen ajasta ja paikasta riippumattomuuden myötävirtoihin tukeutuvassa elinkeinotoiminnassa.

Seuraavassa jokaista Pudasjärvelle saakka vaikuttavaa isoa myötävirtaa tarkastellaan ensin maailmanlaajuisten muutosten kautta, sitten yleisesti toimintaympäristöön vaikuttavien asioiden kautta ja viimeisenä arvioidaan tämän virran vaikutusta Pudasjärvelle. Kun vaikutukset Pudasjärvelle on arvioitu, käsitellään niitä toimenpiteitä, joita tämän myötävirran hyödyntämiseksi tarvitaan juuri Pudasjärvellä. Taulukon lopussa nimetään muutamia kuntasuunnitelmatyön valmistelutyössä ihmisten esille nostamia kehittämisen kärkiä sekä päätetään niiden käynnistämisestä vastuussa oleva taho.

4.1 Ekologisuus

<p>Maailmanlaajuinen arvojen muutos: Ihmiset ovat valveutuneita ympäristöasioissa, uusiutuvia energiamuotoja arvostetaan ja tietoisuus omien valintojen vaikutuksesta hiilijalanjälkeen kasvaa. Ihmiset hakevat uusia kestäviä ratkaisuja mm. energiatuottamiseen ja -kulutukseen. Matkailussa ekoturismin arvostus ja suosio nousee. Ekologiset tekijät vaikuttavat entistä enemmän yhteiskuntavastuuseen ja taloudelliseen päätöksentekoon.</p>	
<p>Eurooppalaiseen ja suomalaiseen toimintaympäristöön vaikuttavat tekijät: Globaalit tavoitteet mm. uusiutuvan energian käytön lisäämiselle ja ilmastomuutoksen ehkäisemiselle sekä tähän liittyvät EU-tason tavoitteet ja lausumat uusiutuvan energian käytön lisäämisestä ohjaavat päätöksentekoa. Suomi on osaltaan sitoutunut ja asettanut tavoitteet maailman laajuisten linjausten saavuttamiseksi. Pohjois-Pohjanmaan maakunnan ja Oulunkaaren seutukunnan strategiat ja linjaukset ovat valtakunnan energiastrategian mukaisia.</p>	
<p>Vaikutus Pudasjärvellä: Suomen päätökset ja panostukset uusiutuvan energian suurempaan hyödyntämiseen, luovat uudenlaisen mahdollisuuden kylien elinvoimaisuuden säilyttämiselle. Arvioiden mukaan mm. metsäpohjaisen uusiutuvan energian alkupään raaka-ainetuotantoon syntyy tulevana vuosina Suomessa 10–15 000 uutta työpaikkaa. Pudasjärvellä on suuret uusiutuvan energian raaka-ainelähteet (Liite) ja lisäksi Oulu lähimarkkina-alueena ja logistisena keskuksena tarjoaa suuren mahdollisuuden energiemarkkinoiden näkökulmasta. Uusiutuva energia on nouseva toimiala ja samoin ekologisuusarvot mm. matkailussa ja lähiruoan edistämisessä. Näiden myötä positiiviset työllisyysvaikutukset näkyvät myös Pudasjärvellä. Ekologiset tekijät ja uusiutuvan energian hyödyntäminen tulee nähdä läpikäyvänä asiakokonaisuutena kaikissa kunnan toimissa ja kaikilla hallinnonaloilla.</p>	
<p>Käynnistettävät toimenpiteet: Yleisperiaatteena on uusiutuvan- ja bioenergia-alan voimakas kehittäminen Pudasjärvellä. Kyse on kuntatasolla myös uudesta ajattelumallista, jonka tulee näkyä kaikkien hallintokuntien toiminnoissa. Asia viedään läpäisyperiaatteella kaikille toiminnan ja hallinnon tasoille saakka. Sen lisäksi Pudasjärvi profiloituu uusiutuvan- ja bioenergian tuottajana. Bioenergian ja metsien moninaiskäytön seurauksena alueelle syntyy suunnittelukauden aikana vähintään 30 uutta alan yritystä. Tavoitteena myös on, että lähitulevaisuudessa Pudasjärven kaupungin oma energiakulutus rakentuu kotimaiselle uusiutuvalla energialle kokonaisuudessaan. Ekologiset arvot otetaan mukaan kaupungin päätöksentekoon ja hankinnoissa sitä käytetään yhtenä laatukriteerinä. Lähiruokakonseptia tuetaan kaupungin elintarvikehankinnoilla ja siihen liittyvällä toimintaympäristön kehittämistyöllä.</p>	
<p>Kehittämisen kärjet:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ekologisten arvojen ja uusiutuvan energian arvon ymmärtämyksen lisääminen ja käytännön toimenpiteiden käynnistäminen kaikilla hallinnon aloilla ja -tasoilla. 	<p>Vastuutaho: Kaikki hallintokunnat</p>

<p>a. Uusiutuvan- sekä bioenergian toimintaedellytysten ja yritystoiminnan kehittäminen (BioYty –hanke, bioenergiaterminaali- ja logistiikkahanke, PUULOG –hanke / Oulun yliopisto)</p> <p>b. Lähiruokakonseptin kehittäminen ja uusien yritysten saaminen alueelle.</p> <p>c. Ekologisten arvojen, sekä uusiutuvan ja bioenergian alojen arvostuksen ja ymmärtämyksen lisääminen, sekä koulutuksen lisääminen alueella / uudet koulutuslinjat ammatillisessa koulutuksessa</p> <p>d. Ekologisuuden, lähipalveluiden ja –ruoan saatavuuden huomioiminen päätöksenteossa, kaavoituksessa ja rakentamisessa</p>	<p>Kehittämis- ja elinkeinopalvelut</p> <p>Tekninen toimi ja Kehittämis- ja elinkeinopalvelut</p> <p>Sivistystoimi</p> <p>Tekninen toimi</p>
<p>Yhteistyötahot mm.: Yliopisto ja ammattikorkeakoulut sekä muut tutkimuslaitokset, Metsähallitus, Metsäkeskus, Metsänhoitoyhdistys, Pro Agria, VAPO ja elinkeinoelämä sekä rahoittajat.</p>	

4.2 Hyvinvointi ja elinvoimaisuus

<p>Maailmanlaajuinen arvojen muutos: Maailmanlaajuisesti katsottuna hyvinvointi jakaantuu entistä epätasaisemmin. Ruoan saatavuus, puhdas vesi, arjen turvallisuus ja riittävä terveellinen ravinto jakavat maailman aikaisempaan selvemmin kahteen joukkoon. Kaupungistumisen seurauksena perinteiset lähiturvaverkot katoavat, jolloin ihmiset joutuvat hakemaan uudenlaisia turvaverkkoja. Sen seurauksena yhteisöllisyys muuttuu virtuaaliyhteisöjen suuntaan. Luonto, rauha ja hiljaisuus, laadukas elämä, nautinnot, elämykset, kunto, terveys, nuorekkuus, hemmottelu ja pehmeät arvot kuten perinteet, yhdessäolo, lapset, pienimuotoisuus, läheisyys, yksinkertaisuus nousevat.</p>
<p>Eurooppalaiseen ja suomalaiseen toimintaympäristöön vaikuttavat tekijät: Yli 55-vuotiaiden henkilöiden osuus väestössä kasvaa. He ovat nuorekkaita, aktiivisia ja liikkuvia. Heillä on paljon vapaa-aikaa ja rahaa. Peruserhe käsite muuttuu; pienet ja sinkkuperheet lisääntyvät. Loma-aika ei pidenny, mutta sitä pidetään useammassa osassa, jolloin myös työ ja vapaa-aika lomittuvat. Yksilön tasolla hyvinvointiin halutaan panostaa, koska on aikaa ja rahaa enemmän kuin ennen. Hyvistä palveluista ollaan valmiita maksamaan, virtuaalisia arjen turvaverkkoja rakennetaan perinteisen yhteisöllisyyden rinnalle. Palvelutarjontaa on paljon, jolloin laatu ratkaisee.</p>
<p>Vaikutus Pudasjärvellä: Luonnon laaja-alainen hyödyntäminen luo uutta elinvoimaa. Luonnon hyödyntämisessä huomioidaan tuuli, vesi ja metsä energian näkökulmasta, mutta myös maiseman hyödyntämisen näkökulmasta esim. matkailussa. Uusia mahdollisuuksia ovat mm suojelualueiden matkailullinen hyödyntäminen. Puhtaan luonnon ja lähiruoan merkitys sekä turvallisuuden (ympäristö, asuminen, ruoka, vesi, puhtaus) tarve kasvaa. Nämä luovat uusia mahdollisuuksia kaikille keskeisille toimialoille ja synnyttävät edellytyksiä uusille yritysille sekä tuovat uusia asukkaita maaseutumaiselle Pudasjärven kaupungille.</p>
<p>Tarvittavat toimenpiteet: Pudasjärvellä panostetaan kaupungin viihtyisyyteen ja huoliteltuun ympäristöön. Alueen asukkaiden ja matkailijoiden hyvinvointia parannetaan tarjoamalla nykyaikaiset palvelut ja virkistysmahdollisuudet sekä kehitetään alueen kulttuurin hyödyntämistä. Pudasjärvi on tunnettu ennakkoluulottomasti tuotetuista ja hyvistä palveluista koko harvaan asutulla alueellaan. HARVA -ohjelmalla on sisältö ja yleisesti hyväksytty</p>

toimintamalli valtakunnan tasolla.

Tavoitteena on, että Pudasjärven asukasluku saadaan nousuun ja että verotulot sekä matkailutulo kasvavat valtakunnan keskimääräisen kasvun mukaisesti. Matkailun näkökulmasta katsottuna vahvistetaan oululaisten olohuone -käsitettä, jossa virkistysmahdollisuudet ja palvelut ovat vailla vertaa. Yrittäjyyttä vahvistetaan ja kehitetään luomalla yrittäjille menestymisen mahdollisuuksia mm. vetovoimaisten toimitilojen kuten Kurenalan kaupallisen keskuksen kautta sekä varmistamalla yritysten työvoimansaataavuus. Kaupunki tukee lähiruokatoimintakonseptin syntymistä omilla hankinnoilla, koulutuksella ja toimintaympäristön kokonaisvaltaisella kehittämisellä. Työvoiman varmistamiseksi ja oppilaitosten riittävän opiskelijamäärän turvaamiseksi tavoitteena on, että vuoteen 2018 mennessä maahanmuuttajataustaisten henkilöiden osuus väestöstä on noussut 10 %:iin. Maahanmuuttajatyön tuloksena nähdään, että erilaiset ihmiset hyväksytään ja heitä kunnioitetaan. Työn tekemisen kulttuuri muuttuu myös Pudasjärvellä. Tämä edellyttää toimintatapojen muutosta niin yrityksissä kuin myös kaupunkiorganisaatiossa. Tässä kuntasuunnitelmassa hyväksytyt toimintaa ohjaavat arvot jalkautetaan eri hallintokuntien käytännötyöhön.

Kaupungin päätöksenteossa arvioidaan eri näkökulmista kunkin päätettävän asian elinvoima- ja hyvinvointivaikutuksia.

Kehittämisen kärjet:

1. HARVA-ohjelman luominen
 - a. Työvoimansaataavuuden varmistaminen mm. maahanmuuton kautta
 - b. Laajakaistan rakentaminen
 - c. Kuntaorganisaation toimintamallin uudistaminen sekä hyvinvointi- ja elinvoimavaikutusten arviointityökalun kehittäminen ja käyttöönotto
 - d. Elinvoima- ja hyvinvointivaikutusten arviointityökalun kehittäminen ja käyttöönotto päätöksenteossa.
2. Väestökehityksen suunnan muuttaminen positiiviseksi
 - a. Viihtyisän kaupunkiympäristön luominen
 - b. Uusi, sisällöltään ja oppimisympäristöltään moderni koulukokonaisuus
3. Ohikulkuliikenteen pysäyttävän liikekeskuksen rakentaminen
4. Kulttuuribarometrin ja imago tutkimusten tekeminen ja seuranta
5. Tulevina vuosina työssäjaksaminen ja työhyvinvoinnin edistämisen merkitys kasvaa
6. Toimintaa ohjaavien arvojen jalkauttaminen käytännön työhön

Vastuutaho:

Kehittämisen- ja elinkeinopalvelut
Sivistyspalvelut, Kehittämisen- ja elinkeinopalvelut
Tekninen toimi
Keskushallinto

Kehittämisen- ja elinkeinopalvelut

Kaikki hallintokunnat
Tekninen toimi
Sivistystoimi

Kehittämisen- ja elinkeinopalvelut

Sivistyspalvelut

Keskushallinto

Kaikki hallintokunnat

Yhteistyötahot mm.:

Yliopisto ja ammattikorkeakoulut sekä muut tutkimuslaitokset, Ministeriöt, Suomen Yrittäjät ja Pudasjärven yrittäjähdistys, SPR, SPEK

4.3 Rajattomuus

<p>Maailmanlaajuinen arvojen muutos: Ihmisillä on vapaus ja mahdollisuus valita, missä asuu ja harrastaa, työ voi olla verkon päässä, tietotyö ei rajoitu fyysiseen toimipaikkaan tai tiettyyn kellonaikaan, työn ja vapaa-ajan raja murtuu, kun halutaan esim. harrastuksista työ. Ennen yhteisöllisyyttä koettiin omassa kylässä, nyt sen voi kokea verkossa samanhenkisten ihmisten kanssa ympäri maailmaa, Eurooppa/maailma on avoin ihmisten ja tavaroiden liikkumiselle. Suora kansalaisvaikuttaminen käyttää hyödyksi rajatonta tiedon kulkemista. Tieto liikkuu reaaliajassa.</p>	
<p>Eurooppalaiseen ja suomalaiseen toimintaympäristöön vaikuttavat tekijät: Eurooppa yhtenäistyy tiedon, ihmisten, työn, tavaroiden ja pääomien vapaan liikkumisen vuoksi. Myös eurooppalaisen ja suomalaisen päätöksenteon kulttuuriin tulee mukaan suoran kansalaisvaikuttamisen piirteitä, joka haastaa jatkuvasti perinteisten demokraattisten ja poliittisten päätöksentekojärjestelmien toiminnan. Informaation jakamisen nopeusvaade kasvaa. Joka hallitsee informaation kulun/ohjaamisen, kykenee myös ohjaamaan tulevaisuutta päätöksillään. Ihmiset valitsevat entistä suuremmasta informaatiotulvasta ja mahdollisuuksien joukosta itselleen parhaiten soveltuvaa tietoa ja tietolähteitä sekä asuin- ja työpaikkoja.</p>	
<p>Vaikutus Pudasjärvellä: Ihmisten vapaus valita painottaa alueen imagon ja näkyvyyden sekä houkuttelevuuden tärkeyttä. Vapaa-ajan asuntoja tullaan käyttämään pidempiaikaiseen oleskeluun, myös työn tekemiseen. Tämä edellyttää toimivia tietoliikenneyhteyksiä. Kunnan toiminnan kannalta tärkeää on hallita viestintä ja informaation jakaminen halutulla tavalla, nopeasti ja läpinäkyvästi. Tietoliikenneyhteyksien lisäksi myös kaupungin perusinfrastruktuurin tulee olla hyvässä kunnossa, jotta helppo saavutettavuus toteutuu koko kaupungin alueella. Uusi vaikuttava Pudasjärven tapa toimia on rajoista riippumaton kumppanuus ja verkottuminen.</p>	
<p>Kehittämisen kärjet:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Markkinointi ja viestintä <ol style="list-style-type: none"> a. Kaupungilla on käyttöön otettu ja toimiva markkinointi- ja viestintäsuunnitelma b. Pudasjärven ja Oulun matkailun yhteinen markkinointi toimii ja sillä on vakiintuneet käytänteet c. Toimivat kaikkien saatavilla olevat viestintä ja muut yhteydet d. Kuntalaisille järjestettävät säännölliset infotilaisuudet – avoimuus 2. Pudasjärvi on tunnettu ennakkoluulottomasti tuotetuista ja hyvistä palveluista koko pitäjän alueella 3. Maahanmuuttajataustaisten henkilöiden osuus väestöstä nostetaan vähintään 10 %:iin 4. HARVALLA on sisältö ja yleisesti hyväksytty toimintamalli 5. Rajojen yli ulottuva verkottuminen ja kumppanuuksien aktiivinen etsiminen 	<p>Vastuutaho:</p> <p>Kehittämisen- ja elinkeinopalvelut Kehittämisen- ja elinkeinopalvelut</p> <p>Kaikki hallintokunnat</p> <p>Tekninen toimi</p> <p>Keskushallinto</p> <p>Keskushallinto</p> <p>Keskushallinto, kehittäminen- ja elinkeinopalvelut</p> <p>Kehittäminen- ja elinkeinopalvelut</p> <p>Kaikki hallintokunnat, kärjessä sivistystoimi</p>

5 Tiivistelmä kuntalaisilta tulleista kehittämisehdotuksista

Kuntasuunnitelmatyön kuntalaispalautteessa (luottamushenkilöt, nuoret, yrittäjät, kylät, yleinen kansalaispalaute) kehitystä vauhdittavia tekijöitä on kirjattu runsaasti. Yksityiskohtaiset kehittämisehdotukset on listattu tämän suunnitelman liitteenä. Pudasjärven kaupunki sisällyttää näitä kuntalaisten ehdotuksia talous- ja toimintasuunnitelmiin. Kuntalaispalautteen ehdotukset voidaan jakaa karkeasti ottaen seuraaviin laajempiin asiakokonaisuuksiin:

Tiedottamisen parantaminen – positiivisen kuntakuvan rakentaminen	<ul style="list-style-type: none"> - Kaupungin markkinointi- ja viestintäsuunnitelman tekeminen. - Säännöllisten kuntalaisinfotilaisuuksien järjestäminen - Toistuvien imago tutkimusten tekeminen
Asuinympäristön viihtyisyyden parantaminen – asumisen houkuttelevuus	<ul style="list-style-type: none"> - Kaupungin modernin yleisilmeen rakentaminen (tiet, valaistus, viher- ja virkistysalueet, jokien maisemointi) - Vanhojen rakennusten purkaminen - Nuorille suunnattujen liikkumis- ja urheilumahdollisuuksien sekä tapahtumien kehittäminen - Jäähallin, keilahallin, jalkapallokentän ja uimarantojen rakentaminen
Palveluiden kehittäminen – uudet, ennakkoluulottomat toimintatavat	<ul style="list-style-type: none"> - HARVA-ohjelman laatiminen ja sen käyttöönotto - Modernin teknologian ennakkoluuloton käyttö. - Kouluilla käynnistetään konkreettiset toimenpiteet tulevaisuuden teknologian ja uusien toimintatapojen käyttöönottamiseksi ("HARVA-koulu") - Uusi koulukampus -Seniori- ja päiväkerhotoiminnan kehittäminen -VT20 kehittämisvyöhykkeen liiketaloudellinen hyödyntäminen - Sähköisten palveluiden kehittäminen - Uuden palveluasenteen omaksuminen
Luonnonvarojen hyödyntäminen kaikilla keskeisillä toimialoilla	<ul style="list-style-type: none"> - Bioenergiaterminaalin rakentaminen ja toiminnan käynnistäminen. - Uusiutuvan energian toimintasuunnitelman toimenpiteiden käynnistäminen. - Matkailussa Meri-City-Tunturi – hanke ja Lappi brändi – hanke hyödynnetään täysimääräisesti. - Pudasjärvestä oululaisten olohuone. - Kaupungin modernin yleisilmeen rakentaminen (tiet, valaistus, viher- ja virkistysalueet, jokien maisemointi) - Metsien moninaiskäytön tehostaminen
Väestökehityksen kääntäminen positiiviseksi – Pudasjärven houkuttelevuuden lisääminen (asuminen, vapaa-aika)	<ul style="list-style-type: none"> - Kaavoituksen kehittäminen; uusia houkuttelevia asuinalueita, joki- ja järvimaisemien hyödyntäminen. - Harrastusmahdollisuuksien parantaminen. - Käynnistetään koulujen viihtyvyyttä/kauneutta parantavia toimenpiteitä - Kansalaisopiston toiminnan kehittäminen; kurssien kytkeminen elinkeinotoimen, kulttuurin ja

	elinvoimaisuuden edistämiseen, vahvistetaan kohderyhmänä nuorille ja työikäisille tarjontaa. - Vuokra-asuntojen uudisrakentaminen ja peruskorjaus - Maahanmuuton edistäminen
Yrittäjyyden elinvoimaisuuden vahvistaminen	- Kalastuskeskuksen toiminnan ja alueen kehittäminen - Melontakeskuksen rakentaminen - Ohikulkuliikenteen pysäyttävä liikekeskus ja houkuttelevat maamerkit. - Olemassa olevien yritysten osaamisen parantaminen. - Uusien yritysten perustamisen aktivointi.
Kuntataloudesta huolehtiminen	- Verotulot kasvavat valtakunnan keskimääräisen kasvun mukaisesti - ylijäämäinen kaupungintalous, joka kattaa investoinnit
Logistiset ja saavutettavuusasiat	- Toimivat kaikkien saatavilla olevat viestintä ja muut yhteydet - Kevyenliikenteen väylien kehittäminen.
Lähiuoka-konseptin kehittäminen	- Yritystoiminnan edistäminen - Hankintojen kilpailuttaminen
Kulttuurielämän ja hyvinvoinnin vahvistaminen	- Hyvinvointi- ja elinvoimavaikutusten arviointityökalun kehittäminen kunnallisen päätöksenteon työvälineeksi. - Kulttuuribarometrin käyttöönotto - Hyvinvointikeskus (keskusta / Syöte) tai hyvinvointi turvekammin rakentaminen

6. Kuntasuunnitelman täytäntöönpano

Kuntasuunnitelman käsittely/hyväksyntä tapahtuu kaupunginhallituksessa 7.12.2011 ja kaupunginvaltuustossa 19.12.2011.

Sen jälkeen;

- 1) Kuntasuunnitelma esitellään eri hallintokunnille ja henkilöstöryhmille (tammikuu 2012)
- 2) Kuntasuunnitelmasta tulee osa hallintokuntien käyttösunnitelmia, joihin se viedään tammikuussa 2012, mittareiden asettaminen.
- 3) Kuntasuunnitelman täytäntöönpanosta ja seurannasta hallintokunnat raportoivat johtoryhmälle neljännesvuosittain talousarvioseurannan yhteydessä.
- 4) Kuntasuunnitelman kehittämisen kärkihankkeet esitellään johtoryhmälle vastuutahon toimesta, jonka yhteydessä päätetään ketkä ovat mukana kunkin kärkihankkeen toteuttamisessa. Kehittämisen kärjet voivat olla luonteeltaan joko yksittäisiä käynnistettäviä toimenpiteitä, kehittämishankkeita, projekteja tai investointihankkeita.
- 5) Kuntasuunnitelma ohjaa käyttösunnitelmia, joiden perusteella esimiehet käyvät kehittämiskeskustelut ja toimenpiteet liitetään tulostoimenkuviin.
6. Kuntasuunnitelman esittely-/infotilaisuudet kuntalaisille 1-3/2012, jatkotyöstäminen kyläkuhinoissa, yrittäjätapaamisissa, järjestöissä ja muissa kuntalaistilaisuuksissa

Suunnitelman vienti käytäntöön

7. Kuntasuunnitelman toteutumisen seuranta

Kuntasuunnitelman toteutuksen seurannassa noudatetaan yleisperiaatteena samaa, kuin kunnan talousarvion ja Talouden tasapainottamissopimuksen seurannassa tapahtuu. Hallintokunnittain kuntasuunnitelman toteutumista seurataan käyttösunnitelmien toteutumaan verraten. Toteutumisen seuranta koordinoi johtoryhmä.

Kuntasuunnitelman pohjalta käydään eri tilaisuuksissa kuntalaiskeskusteluja, jolla varmistetaan, että kuntasuunnitelman käynnistämä prosessi jatkuu ja että kuntasuunnitelman toteuttaminen huomioi riittävästi toimintaympäristön muutokset.

Liite 1. Kuntalaispalautteita toteuttamisohjelmaan

Mitä tavoitellaan?	Tehtäväkokonaisuudet	Toimenpiteet
UUSI		
Kaupungilla on käyttöön otettu ja toimiva markkinointi- ja viestintäsuunnitelma	Markkinointi- ja viestintäsuunnitelman tekeminen	
Pudasjärven ja Oulun matkailun yhteinen markkinointi toimii ja sillä on vakiintuneet käytänteet	Meri, City, tunturi on kansainvälisesti tunnettu matkailubrändi	
Pudasjärvi on oululaisten olohuone – virkistysmahdollisuudet vailla vertaa (mittarina esim. matkailutulo)		-moottorikelkkareitistöjen kehittäminen
Kaupungin ympäristö on viihtyisä ja hoidettu	Kaupungin modernin yleisilmeen rakentaminen (tiet, valaistus, viher- ja virkistysalueet, jokien maisemointi)	Ideakilpailun järjestäminen
	Vanhojen rakennusten purkaminen	
	Kiinteistönomistajien vastuun selkeyttäminen	Tiedottaminen ja opastaminen
		Talkoiden tukeminen ja käynnistäminen (myös sivukylät)
	Rakennusvalvonnan kehittäminen	Ympäristön viihtyisyyden ja elinvoimaisuuden huomioiminen rakennuslupia hyväksyessä
Pudasjärvi on tunnettu ennakkoluulottomasti tuotetuista ja hyvistä palveluista koko pitäjän alueella .	Modernin teknologian ennakkoluuloton käyttö	Kouluilla käynnistetään konkreettiset toimenpiteet tulevaisuuden teknologian ja toimintatapojen käyttöönottamiseksi (kehittämishankkeita)
		Lukiolle painopiste (lentopallolukio tms.)
	Vetovoimainen uusi hotelli	
	Monituottajamalli	
	Opetus- ja sivistys organisaation uudistaminen	HARVA-koulumallin kehittäminen (peruskoulu, lukio, amm.opetus ja aik.koulutus)
	Uusi koulukampus	
	Sote tuottaa palveluita uutta teknologiaa hyödyntäen	

	laadullisesti paremmin ja asiakkaiden hyvinvointia lisäten	
		Aktiivinen rooli kuntaneuvotteluissa, strategiset linjaukset
	Sähköisten palveluiden kehittäminen	Toimenpiteiden tavoitteena on palveluiden saatavuuden ja saavutettavuuden kehittäminen koko pitäjän alueella
	Kaupungin henkilöstön ja sitä lähellä olevien toimijoiden toimintakulttuurin muuttaminen	Keskustelutilaisuudet (kokonaisuus ja toimintaympäristön muutokset)
		ILO 2; ”sisäinen yrittäjyys”
		Muutosten vaikutusten arviointi
		Palveluasenteen omaksuminen
	Uudistetun toimintamallin arviointi ja kehittäminen Pudasjärven malliksi	Luoda systemaattinen malli, jolla arvioidaan toimintaa ja tulevia muutostarpeita
	Nettikaupan maailmanlaajuinen terminaali	
	Pudasjärvellä asuu korkeasti koulutettuja henkilöitä	
	Etätyön tekeminen on yleistä	Kehitetään Pudasjärven alueen sisäistä etätyötä
Pudasjärvi tunnetaan bioenergian tuottajana Alueelle syntyy 30 uutta yritystä	Bioenergiaterminaalin rakentaminen ja toiminnan käynnistäminen	
		Bioenergia hanke
		BioYty hanke
	Uusiutuvan energian toimintasuunnitelman toimenpiteiden käynnistäminen	

Mitä tavoitellaan?	Tehtäväkokonaisuudet	Toimenpiteet
Elinvoimaisuus		
Asukasmäärän vähenemä loppuu, kääntyy positiiviseksi – terve väestörakenne	2-3 uutta toisen asteen koulutuslinjaa	Tulevan työvoimatarpeen kartoittaminen yhteistyössä elinkeinoelämän kanssa
	Opetus- ja sivistystoimen kehittäminen kokonaisuudeksi elinvoimaisuutta palvelemaan	Kansalaisopiston toiminnan kehittäminen; kurssien kytkeminen elinkeinotoimen, kulttuurin ja elinvoimaisuuden edistämiseen, vahvistetaan kohderyhmänä nuorille ja työikäisille tarjontaa
		Koko sivistystoimen uuden toimintamallin kehittäminen
	Oppilaspaikat ja -määrät kasvavat .	Käynnistetään koulujen viihtyvyyttä/kauneutta

		parantavia toimenpiteitä
		Lisätään lukion kielivalikoimaa (Saksa, venäjä, japani)
		Koulutyöpäivää tukevien Oulu-Pudasjärvi liikenneyhteyksien kehittäminen – kaupungin rooli?
	Asuntotoimen kehittäminen	Vuokra-asuntojen uudisrakentaminen ja peruskorjaus
	Kaavoituksen kehittäminen; uusia houkuttelevia asuinalueita, joki- ja järvimaisemien hyödyntäminen	
	Valmis jätevesiratkaisu uusille rakentajille	
	Harrastamismahdollisuuksien parantaminen	Toteutetaan kuntalaiskysely, jonka perusteella tehdään toimenpidesuunnitelma
		Kirjaston aukioloajan pidentäminen, myös viikonloppuisin
	Kalastuskeskuksen toiminnan ja alueen kehittäminen Kalastus- ja metsästysharrastusten kehittäminen	
	Melontakeskuksen rakentaminen	
	Nuorille suunnattujen tapahtumien kehittäminen	Toteutetaan kuntalaiskysely, jonka perusteella tehdään toimenpidesuunnitelma
	Nuorille suunnattujen liikkumis- ja urheilumahdollisuuksien kehittäminen	Toteutetaan kuntalaiskysely, jonka perusteella tehdään toimenpidesuunnitelma
	Elokuvateatteri	
	Keilahalli	
	Jäähalli	Rahoitushakemuksen jättäminen
	Rajamaanrannan futiskenttä	Rahoitushakemuksen jättäminen
	Uimarantojen kehittäminen	Rahoitushakemuksen jättäminen
	Talvella kuljetukset Syötteelle	
	Kevyenliikenteenväylien kehittäminen	
	Mikroautorata	
	Metsästyskeskus	
		Porkkana paluumuuttoon
	Positiivinen ilmapiiri	
Toimivat kaikkien saatavilla olevat viestintä ja muut yhteydet	Tietoverkot toimivat koko pitäjässä (montako megaa?)	
	Toimiva puhelinverkko koko kaupungin alueella	

	Asiointiliikenteen kehittäminen	
Ohikulkuliikenteen pysäyttävä liikekeskus	Taajamassa vähintään 5 kohdetta, joiden vuoksi kannattaa kääntyä keskustaan	
	Toimivat liikenneyhteydet yritystiloihin	
	Paikallisten taiteilijoiden eläinhahmot vetonauloina	
Yrittäjyyden vahvistaminen ja kehittäminen	Olemassa olevien yritysten osaamisen kehittäminen	Koulutus / POHTO
		Osaamiskartoitukset / Työvarma hanke
	Uusien yritysten perustamisen aktivointi ja toimivien yritysten houkuttelevuus alueelle	Tiettyjen toimialojen tarve tiedossa; käytännön toimenpiteinä esimerkiksi uusien yrittäjien haku lehti-ilmoituksella (vrt. yhteisilmoitus avoimista työpaikoista)
	Hyvinvointikeskus (Keskusta / Syöte)	Turvekammi, kylpylä
Lähirookakulttuurin kehittäminen 15-20 uutta yritystä . Työpaikkoja lisää x kpl ???	Yrittäjyyden tukeminen	Kilpailutuksen opettaminen/opetteleminen
	Luomutuotannon ja luonnonantimien jatkojalostaminen	
	Kalastus, metsästys ja marjastuksen hyödyntäminen	
	Poro- ja lammastalouden kehittäminen .	Porolnno hanke
	Kaupungin ruokahuollossa maksimoidaan lähiruokan ja – tuottajien käyttö sekä otetaan käyttöön lähiruoka hankintakriteerinä	
Verotulot kasvavat valtakunnan keskimääräisen kasvun mukaisesti	Ylijäämäinen kaupungintalous, joka kattaa investoinnit	
	Tuulivoiman edistäminen; tulo-, kiinteistö- ja yhteisövero?	
	Yrityksille rakennettavat toimitilat. Vuokra vastaa kuluja	
	Bioraaka-aineiden jalostamiseen tähtäävän yritystoiminnan kehittäminen	BioYty hanke
		Bioenergian hankintalogistiikka hanke
	VAPON aiesopimuksen toimenpiteiden käynnistäminen	Tuotannosta poistuvien soiden uusiokäytön suunnittelu ja käyttöönotto
	Sivukylien elinvoimaisuuden lisääminen	VT20 kehittämisväylän liiketaloudellinen

		hyödyntäminen VT2o ja Kajaanintien risteyalueen kehittäminen
Matkailutulo kasvaa verrokkikuntien tasossa	Lisää tapahtumia: Talvipilkin MM-kisat Jukolanviesti 2018	
	Joki- ja järvimatkailun kehittäminen (K)	Kalamatkalle –hankkeen toteuttaminen
	Meri-City-Tunturi hanke	
	Lappi brandi	
	Matkailuelinkeinojen yhteistyö Oulun kanssa	
	Matkailuelinkeinoa hyödyttävien liikenneyhteyksien kehittäminen	
	kaavoitus ja maapolitiikka	
	Kansallisesti ja kansainvälisesti kiinnostavien ja vetovoimaisten matkailukohteiden kehittäminen	SYKLI-hanke
		Peikkopolku
		Kupson polku
		Jokimatkailun kehittäminen
		Tunnistettava vetovoimainen maamerkki
	6 isoa luontotapahtumaa vuodessa	
Metsien moninaiskäytön seurauksena syntyy uusia yrityksiä ja työpaikkoja x kpl	luonto/vihreys, ”vihreä kaivos”	
Kurenalan kaupallinen keskus on muodostunut	Uusia yrityksiä	
	Keskustan kaupunkimaisen ilmeen kehittäminen	
		Hirsikorttelialueen loppuunsaattaminen
		Torialueen kehittäminen
	Maankäyttö ja kaavoitus, Seutukaava	
	Rajamaanrannan edelleen kehittäminen	
		Lisää medianäkyvyyttä
Mitä tavoitellaan?	Tehtäväkokonaisuudet	Toimenpiteet
Ennakkoluuloton		
Maahanmuuttajataustaisten henkilöiden osuus väestöstä on noussut 10 %:iin	Maahanmuuttajien kotouttamisprosentin x %:iin	Kiintiöpakolaisten vastaanottaminen
		Puddis –hankkeen käynnistäminen
		Osallisena Suomessa hanke
HARVALLA on sisältö ja yleisesti	Pudasjärvi on Suomen HARVA-	HARVA –sisällön

hyväksytyt toimintamallit	pilottialue ja tekee kansainvälistä yhteistyötä, Euroopan tunnetuin HARVA-kaupunki	hankevalmistelu eniten Googlattu
	Koko opetustoimen toimintatavan ja sisällön uudistaminen	Välineet ja sisältö
		Opetushenkilöstön koulutus
		"KOPPI" hankkeen käynnistäminen
	Palveluiden laadun ja kustannustehokkuuden kehittäminen	
	Asukkaiden palvelut turvataan uudella palvelumallilla	
Otetaan käyttöön kulttuuribarometri		
Erilaisuuden hyväksyminen ja kunnioittaminen. Millä mitataan??	Ennakkoluuloton verkostoituminen	
	Itsetunnon kohottaminen	
	Kanssaihminen arvostaminen	
	Usko omaan tuotantoon ja tekemiseen	
	Kansojen sulatusuuni	
	Yhteisöllisyyden kannustaminen ja lisääminen	
Kuntalaisille järjestettävät säännölliset infotilaisuudet – avoimuus	Kuntalaisten kuuleminen	
	Paikallisen osaamisen arvostaminen	
Mitä tavoitellaan?	Tehtäväkokonaisuudet	Toimenpiteet
Pudasjärvi		
Imagotutkimuksen mukaan Pudasjärven kaupungin imago on parantunut (kyläimago muodostuu koko pitäjän kulttuuri)	Pudasjärvi, positiivinen poikkeus	Säännöllinen imagotutkimuksen tekeminen; Pudasjärven sisäinen ja ulkoinen imago
		Käynnistetään kyläimagon kehittämiskilpailu
		Imagomarkkinointia sosiaaliseen mediaan.
	Omaleimaiset kylät	
Pudasjärvi alkaa kunnan rajalta. Miten mitataan?	Maamerkkien kehittäminen?	
	Kyläasiain toiminnan kehittäminen	